

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Spånga-Kista församling
Spånga-Kista kyrkofullmäktige
Spånga-Kista kyrkoråd
c.c: Stockholms stadsbyggnadskontor

YTTRANDE
2021-12-17

Ang. ansökan om rivningslov för Spånga församlingshus, kv Julrosen 11, Spånga, dnr 2021-09814

Spånga församlingshus, ritat av Sven Backström (1903–1992) och Leif Reinius (1907–1995), påbörjat 1954 och färdigställt 1959, hotas av rivning då Spånga-Kista församling ansökt om rivningslov för detsamma. Enligt uppgift skall den befintliga byggnaden ersättas av två bostadshus i 7–9 våningar med lokaler i bottenvåningen. Vi, arkitekt och docent Eva Rudberg och Samfundet S:t Erik, vill med anledning av den föreslagna rivningen framföra följande.

Arkitekterna Backström och Reinius tillhör de främsta arkitekterna i Sverige under mellan- och efterkrigstiden. De startade sin verksamhet i mitten av 1930-talet med kvarteret Tegelslagaren 12, Nytorpgatan 36–38 i Stockholm, som blev ett fint exempel på deras skicklighet att lösa bostadsplaner och ett vackert hus präglad av tegel och teak i fasaden. De fortsatte med bostadsarkitektur och lanserade på 1940-talet idén med stjärnhus: kopplade eller fristående hus som bildade större eller mindre gårdar och väl lösta bostadsplaner med fin ljusförling. Internationellt blev de mycket uppmärksammade, och stjärnhusen blev förebilder ute i Europa. Uppgifterna växte liksom kontoret, kollektivhus för ensamstående kvinnor och pensionärer blev något av deras specialitet. Vällingby centrum och Farsta centrum blev milstolpar i deras verksamhet, något som återigen fångade omvärldens uppmärksamhet. Deras produktion är mycket stor och omfattar villor, flerfamiljshus, kollektivhus, stadsplaner, centrumanläggningar, varuhus, kontorshus mm.

Spånga församlingshus fick de som uppdrag 1954. Byggnaden är ett fint exempel på deras omsorg om rumslighet, funktion och material. Huset är med sin något oregelbundna form, takvinklar och varierande fönsterstorlekar, omsorgsfullt gestaltat och tidstypiskt, och fint samordnat med Spånga centrums låga bebyggelse. En svagt sluttande gångväg leder upp till en inbjudande entré. Invändigt ger tegelväggar, teakdetaljer och marmorgolv en gedigen och varm karaktär, och samlingshallens stora taklanterniner ger ett fint dagsljus. Byggnaden rymmer flera samlingslokaler, och den stora salen kan varieras med hjälp av en vikkvägg. Kontorsrum och sekundärutrymmen finns i bottenvåningen. Församlingshuset har stor potential för sammankomster och möten av olika slag, och används också på det sättet.

Vi, arkitekt och docent Eva Rudberg och Samfundet S:t Erik, motsätter oss förslaget till rivning av Spånga församlingshus. En rivning vore en förlust av en vacker, tidstypisk byggnad i gott skick och med stor användbarhet, ritad av två av Sveriges främsta arkitekter. Att ersätta denna byggnad, som är medvetet anpassad till centrumbebyggelsens intima skala, med två höghus innebär ett brutalt och förödande ingrepp i miljön. Vi ifrågasätter det av församlingen påstådda renoveringsbehovet på 20 mkr. Vi vill också peka på bristen

på hållbarhetstänk i projektet som helhet. Det är av största vikt att alla, och här bör ju Svenska kyrkan gå i täten, verkar för en hållbar framtid och tar hand om den bebyggelse som redan finns. Varje rivning och varje nybyggnation medför stora koldioxidutsläpp vilket är ytterligare ett argument för att en rivning som den här föreslagna är helt oacceptabel.

Stockholm den 17 december 2021

Eva Rudberg, arkitekt, docent vid KTH, tidigare forskare vid Arkitekturmuseet, ledamot av IVA (Ingenjörsvetenskapsakademien)

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Suzanne Lindhagen
Ledamot